

העיוורון של אמ"ן

יהודה שורץ

כשנתיים לפני טבח שמחת תורה הוזמן ד"ר עופר גרוזברד, לייעץ ל'מכון גזית' של אמ"ן. גרוזברד, פסיכולוג קליני בעל מוניטין, שמוכר היטב בממסד המודיעיני, הוזמן ע"י ראש המכון דש. (השם המלא נאסר לפרסום). ראשי חטיבת המחקר באמ"ן התרשמו עמוקות מהפסיכולוג וחוקר התרבויות הוותיק, שכתב והרצה רבות לאורך השנים על השינוי הנחוץ בהטמעת הפסיכולוגיה בתחום המודיעיני והבטחון. גרוזברד גם חקר לאורך השנים את החברה הערבית על תרבותה והיבטיה הפסיכולוגיים, וידיו גם רב לו בהבנת המניעים הנפשיים של האויב הערבי.

"מכון גזית", פותח גרוזברד ומספר לנו, "הוא גוף שפועל למעשה בכפוף לחטיבת המחקר באמ"ן. נקראתי לפגישה סמוך לסיום מבצע 'שומר החומות'. מערכת הבטחון יצאה ממערכה שנמשכה קרוב לחודש ימים ושיתקה כמעט לגמרי את מדינת ישראל. התיקו שנרשם לאחר הפסקת האש הוכיח, פעם נוספת, שבמזרח התיכון אין נצחונות קבועים, רק קרבות נצחיים. 'במכון חשבו שאוכל לתרום זווית מקורית להבנת הלך המחשבה של האויב'."

אפוף כוונות טובות, נלהב וחדור תחושת שליחות הוא החל את העבודה. "ההתחלה", הוא מספר, "היתה נראית מבטיחה. האתגרים הבטחוניים היו רבים ומגוונים, בצפון ובדרום, ביהודה ושומרון כמו גם ברצועת עזה שלא הפסיקה לרתוח ולבעבע. בדיעבד התברר כי מיד לאחר 'שומר החומות' החל חמאס לגבש בחשאי תכנית למתקן פה כוללת, רצחנית, לעיצוב חדש של האזור". תוך זמן קצר גילה לתדהמתו כי המערכת כולה מוכה בסנוורים.

"כולם שם אחד לאחד עסקו בהונאה עצמית ובהדחקה. קבוצה הומוגנית כזאת, אמרתי לעצמי ברגע הראשון, זה מתכון בדוק לא-סון, משום שהדבר האחרון שיש בה הוא פתיחות וחופש מחשבה". ניכר עליו שקשה לו לומר את הדברים, אבל זו היא לטעמו המציאות המרה וצריך להכיר בה.

בהיותו מבוגר ממפקדים אלה ביותר מעשרים שנה כמו גם פסיכולוג קליני, יכול היה להתרשם כמה העולם הרגשי אינו נגיש להם. "מדובר באנשים מוכשרים הממוקדים בהיבט הקוגניטיבי, רובם צעירים עד גיל 40, אבל החשיבה שלהם רציונלית מדי. מדע הפסיכולוגיה, כך התחוור לי, אינו מוכר כמעט בחטיבת המחקר באמ"ן. העולם הרגשי הוא מרכיב חיוני בהבנת האויב וכוונותיו, אבל ללא מחשבה פתוחה וללא ריבוי קולות ודיסציפלינות, וללא צירופם של אישים חרדתיים ופרנואידיים לצוותי החשיבה, לא ניתן לקבל החלטות מושכלות ולא מזהים איומים.

"המבנה של אמ"ן, כמו כל הצבא, הוא היררכי באופן שמגביל את החשיבה הפתוחה, הביקורתית והיצירתית. המפקדים לא מרשים לעצמם לבטא את דעתם בחופשיות. כתוצאה מכך, בחטיבת המחקר נוצרה סוג של 'שפה של הסתרות', שתפקידה לא לתת המלצות אלא לקדם הסתרות והתחמקות. במערך הבקרה של המודיעין קיימת קבוצת 'איפכא מסתברא', שתפקידה לאתגר קונספציות ולהציג חשיבה שונה מזו המקובלת. אך לא ניתן לדרוש מאדם לשכנע אחרים, ולו רק לשם התרגיל, בקונספציה שהוא עצמו לא משוכנע בה".

טיוח והסתרה

העסקתו של גרוזברד באמ"ן ארכה כחצי שנה בלבד, במה-לכה שבע לא מעט מרורים מראשי חטיבת המחקר. "היו לא מעט

חיכוכים", הוא נזכר. "מפקדים יצאו מיישבות מבלי שאמרו את מה שרצו משום ההרמוניה המזויפת המעצבת את האווירה. כך היה גם כשהוצגו הפרויקטים החדשים של מכון גזית בפני ראשי הזירות לא נשמעה מלה אחת של ביקורת, עדינה ככל שתהיה. אחד המפקדים התוודה בפניי שהוא 'רוצה להרביץ לעצמו' כשהוא יוצא ממפגשים אלה על שלא אמר את דעתו.

"הוא הסביר לי שהרמטכ"ל מפרגן להם במידה רבה כל-כך עד שהם לא חשים כלל צורך להשתתף. המערכת לא יודעת מה זה לתת ולקבל משוב ולא לפחד מביקורת. לשם כך יצרתי להם מצגת אחת, אבל איש לא רצה לצפות בה. ראש המכון לצערי דרש לאשר באופן אישי כל מאמר שיצא מהמכון. אישור נוסף חייב להתקבל מ.ב.ג., שהוא סגנו של ראש חטיבת המחקר באמ"ן. התנהלות זאת פגעה ופוגעת ב'חופש האקדמי' ליצור ובכל אפשרות של העלאת מחשבות ורעיונות חדשים". לדבריו, רעיונות רבים בהם ביקש לבטא את דעתו באמצעות מאמר נפסלו.

"באקדמיה למושל", הוא מסבר את האוזן, "ניתן לציין שהמאמר הוא באחריותו של החוקר ואין המכון אחראי על מה שנכתב. באמ"ן האופציה הזאת אינה קיימת. לא יעלה על הדעת שכך יעבוד מכון מחקר בעידן המודרני. מעבר לכך, ראש המכון, דש. שהוא איש אמ"ן, אין לא כל הכשרה ומושג בביג דאטה, פסיכולוגיה ונושאים נוספים, אבל הוא הפוסק היחיד בבחירת הפרויקטים בהם מתמקד המכון כמו גם באישור המאמרים.

"ראשי הפרויקטים עצמם טענו באוזניי שבחירת הפרויקטים לא מעניקה שום ערך מוסף לחטיבת המחקר. מדובר בפרויקטים שעי-לותם מיליוני שקלים! (י. מפקד 8200, הציע במפגש משותף שמכון גזית לא יעסוק בביג דאטה וישאיר זאת לאנשי, כיון שאין לאנשי המכון את היכולות שיש לאנשיו ורצוי שיתמקדו בנושאים שבהם יכולה להיות להם תרומה ייחודית).

מיד לאחר סיום מבצע 'שומר החומות' נקרא ד"ר עופר גרוזברד בדחיפות אל אגף המודיעין בצבא ראשי אמ"ן האמינו בחשיבתו היצירתית וחשבנו שיוכל לתרום להבנת הלך המחשבה של האויב בתוך החדרים הסגורים הוא גילה לתדהמתנו כי המערכת כולה לוקה בקיבעון מחשבותי עמוק בשיחה עם המבשר הוא חוזר לשנה הקריטית שקדמה לטבח שמחת תורה, לעיוורון ולקונספציה שלדעתו מלווים את מערך המודיעין בישראל שנשען, לדבריו, בעיקר על משאלות לב גרוזברד סבור שיש להוציא את חטיבת המחקר של אמ"ן מהצבא

"המוזמחות שלי", הוא מספר על עצמו, "הינה פסיכו-לוגיה בין-תרבותית ונסיון להבין אופנות חשיבה שונה של חברות מסורתיות ומודרניות, ובמיוחד שלנו ושל העולם המוסלמי. בתחום הזה קיימים היום קרוב לשלושה מיליון מחקרים המשווים את אופנות החשיבה של חברות שונות (על-פי רוב מערב ומזרח) על-פי פרמטרים שונים. כתבתי חמישה ספרים הדנים בסוגיות אלה. לעניות דעתי, אמ"ן כלל לא מודע לאוצר ידע זה ותמיד מניח שהצד השני חושב כמונו.

"לדוגמה", הוא מציין מקרה בו היה נוכח בתוך החדר הסגור, "התפתח דיון סוער בין ראש המכון לשני בכירים נוספים האם סינוואר אכן באמת חושב שהוא ניצח במבצע 'שומר החומות'. כתבתי משוב על הנייר שהוציאו שבו הסברתי שהצד השני בכלל לא חושב באופן האנליטי שהם משליכים עליו והסברתי כיצד הוא אכן חושב. ראש חטיבת המחקר כתב בתגובה שבדיוק בשביל מסמכים כאלה הקימו את מכון גזית המסונף לאמ"ן. ועדיין, הייתי צריך להיאבק שוב ושוב על זכות הדיבור.

"לא אחת אמרתי לראש המכון: תנו לי לומר את דעתי, אתם לא חייבים לקבלה' דש סירב. לא אכנס לנושאים אישיים, אולם רק אציין שרעיונות שהעליתי נפסלו לא משום שאינם מועילים אלא מטעמים פוליטיים שאלה למעלה' ודאי לא יקבלו אותם, שכעת זה לא הזמן המתאים לרעיון מסוים ושאינו צריך להתאזר בסבלנות. התבקשתי לא לומר למשל שאמ"ן היא קבוצה סגורה משום שזה מעליב (בכל זאת אמרתי זאת בפורום הרחב); לא לצאת עם הריעיונות שלי, משום שלא יקבלו אותם ורוצים רק להגן עלי. כתבתי מאמר יחיד שהתפרסם בכלי תקשורת על 'חשיבותה

של הפסיכולוגיה הבין-תרבותית למעשה המודיעיני'.

תקועים בקונספציה

"לאכזבתי", הוא ממשיך ומספר, "אחד החוקרים קטל את המאמר מבלי כל היכרות עם תחום הפסיכולוגיה הבין-תרבותית ושלל כל אפשרות להכליל על תרבויות. השבתי לו בחריפות, ונאמר לי שאני עושה נזקים משום שהוא המוציא והמביא לראש אמ"ן. לבסוף כתבתי מכתב לראש אמ"ן עם עותק לראש מכון גזית דש. בו ציינתי שיקשה עלי להמשיך את נסיוני להכניס את הפסיכולוגיה בכלל והפסיכו-לוגיה הבין-תרבותית בפרט לחטיבת המחקר באמ"ן לאור ההתנגדות הברורה ושאינו זקוק לעזרתו לשם כך. בתגובה פוטרתי על-ידי ראש המכון. תשובה מראש אמ"ן לא קיבלתי עד היום".

בימים אלו הוציא גרוזברד ספר חדש, 'סופה של מדינת ישראל' (הוצאת 'דיעות'). לדבריו, "גם בימים אלה אמ"ן עדיין תקוע בקונספציה עתיקת יומין. אתה יכול לבדוק לאורך ההיסטוריה ולהיווכח: המודיעין הישראלי מעולם לא הצליח לחזות משהו; לא את מלחמת יום כיפור, לא את האינתיפאדה ולא שום מהלך משמעותי. מה שנחשף בשיבת שמחת תורה תשפ"ד (7 באוקטובר) אינו אלא תופעה מדהימה של הדחקה – אומה שלמה הדחיקה את האיום להשמדה במשך עשרות שנים. האויב הצהיר שהוא רוצה להשמדה, הוא התעצם ופגע בנו בשלל אופנים, אבל ההדחקה שלנו היתה חזקה מכל מציאות. שנים עוד ילמדו בספרי ההיסטוריה והפסיכולוגיה על אירוע מכונן זה.

"בספטמבר 2022", הוא מציין, "מספר חודשים לאחר שפוטרתי מאמ"ן, אמר האלוף אהרן חליוה בראיון לפרופ' בועז גנור באוניברסיטת רייכמן: 'אני אמרתי בפומבי בהיותי ראש אגף המבצעים שאני צופה שהשקט אחרי 'שומר החומות' יימשך חמש שנים, ולמרות מבצע 'עלות השחר' (שהי תקיים באב תשפ"ב) אני עומד מאחורי האמירה הזאת. אני אומר אותה לא עם גרגיר של מלח אלא עם הרבה גרגירים כי זה תפקידי, תמיד להטיל ספק ותמיד לחפש את הדעה האחרת".

"כיצד ידע אלוף חליוה לנבא את העתיד? חמש שנים? למה לא מספר אחר של שנים? היוהרה הזאת", סבור גרוזברד, "עוברת כחוט השני ברבות מהצהרותיו ומשקפת את אישיותו. דומה שרבים וטובים חטאו בה לאורך השנים, אבל במקרה של האלוף חליוה נוסף לכך גם ריכוז ניכר בעצמו שמקשה עליו לראות את האחר ולהבין את האויב. הוא השתמש לכל אורך תקופתו כראש אמ"ן בגוף ראשון, 'אני', לעתים תכופות ולא נרתע מלצטט את עצמו.

"הוא מרבה להשתמש בביטוי האנגלי הלא מוכר 'גרגיר של מלח', שפירושו הטלת ספק, ושילים בכך מס שפתיים, כביכול הוא ממלא את חובתו כראש אמ"ן לעודד חשיבה ביקורתית בעוד פקודיו סיפרו שהאיש נוטה להשליט את עמדותיו והוא נעדר יכולת הקשבה. בהמשך שיחתו עם פרופ' גנור הוא 'יעץ' לחמאס בנוגע למבצע 'שומר החומות': 'אני בכלל חושב שחמאס היה צריך לנקוט פעולות משמעותיות יותר מול הג'יהאד האסלאמי ולא רק לשבת על הגדר. אני לא עושה לו הנחות בענין הזה".

כך פועל מנגנון ההדחקה

"אם תדפדף לכל הראיונות שהעניק חליוה במהלך שירותו", מסבר גרוזברד את אוזניי, "תגלה בעיקר מחמאות רבות ומוגזמות שהרעפו עליו המראיינים בנדיבות. בכתבות מוזכר ללא הרף עברו הצבאי המפואר. משל המרואיין הוא מזמין המחמאות, הוא זה שנוזק להן וגם נהנה לקבלן. מכאן למדתי שאישיות כזאת לא תקשיב לכפופים לה אלא תנסה לרצות את מי שמעליה ואת הציבור כדי להיות אהוד, להיות בקונצנוס. מאחר שהכל אצלה אישי היא גם מתקשה להבין את חשיבתו השונה של האויב".

גרוזברד מביע תקווה שראש אמ"ן שנכנס לא מכבר לתפקידו, האלוף שלומי בינדר, יכיר לפקודיו אופנות חשיבה של תרבות אחרת. לא פחות מכך נדרשת מראש אמ"ן משימה הרת-גורל נוספת: להיות מודע ולהקשיב לעצמו, משום שספקות מתעוררים לא אחת ברמה לא מודעת או קצת מתחת לסף התודעה. אהרן חליוה על כל פנים נעדר

לכל אורך שירותו משתי יכולות אלה. לא פלא שהוא נאלץ להניח לבסוף את המפתחות", הוא אומר.

גם על בכירים אחרים באמ"ן יש לגרוזברד בטן מלאה: "בהערכות של אמ"ן, שב"כ, המועצה לבטחון לאומי ויתר גופי הבטחון - כפי שנוכחנו בשבת שמחת תורה ובעוד דוגמאות רבות מן העבר - יכולת הניבוי של האדם הפשוט ברחוב בנושאים אסטרטגיים הרי גורל אינה נופלת מזו של גופי הבטחון. מנגנון ההדחקה עשוי לפעול בעוצמה יתירה דווקא אצל אנשי זרועות הבטחון, שרוצים להישמע הגיוניים וחוששים להתחבר לרגשותיהם - למשל חוסר בטחון, חרדה, פחד מהשמדה ועוד".

כזה הוא למשל לדעתו המקרה של עמית סער, שכיהן כראש חטיבת המחקר באגף המודיעין מאוקטובר 2020 עד אפריל 2024. מתוקף תפקידו הוא היה אחד מהקצינים המעטים המשתתפים באופן קבוע בדיונים עם הצמרת הבטחונית (פורום מטכ"ל) והצמרת המדינית (ממשלת יש"ר), אלה הקבינט המדיני-בטחוני וועדת חוץ ובטחון ונקרא גם 'המעריך הלאומי של מדינת ישראל'.

"עמית סער", הוא מבקש לציין ולא לזכותו, "השכיל לה-תקדם במעלה הפירמידה בשירותו הצבאי, ובין היתר מונה על-ידי אביב כוכבי בתקופת היותו ראש אמ"ן לעזורו האישי לעניני מודיעין. זוהי כידוע מערכת שתהליך המיון שלה שם דגש רב על יכולת אנליטית (כרוב מבחני המיון), ודגש מועט, אם בכלל, על כישורים חברתיים ועל יכולת מניפולטיבית, שחברות מסורתיות-קולקטיביות מצטיינות בה.

"דומה שכל ישותו והערכותיו של סער המשקפות את עמדת אגף המודיעין יוצאות מנקודת הנחה מערבית מודרנית שלא ייתכן שהצד השני אינו רוצה שגשוג וחיים טובים, שאיש איננו רוצה לחיות לנצח על חרב, ובוודאי כוח חזק ממנו ירתיעו".

אוסף הראיות מהערכותיו של סער אותן מבקש גרוזברד לצטט כאן בהרחבה אינן טעות אחת או שתיים, אלא חוסר הבנה שיטתי ועמוק של אופיים של אויבינו ואופן חשיבתם. "באפריל 2022", הוא מצטט, "היה סער משוכנע שחמאס אינו רוצה במערכה נוספת בעזה: 'זאת לא הערכה, זה מידע חזק מאוד. חמאס מוכיחים את זה כל יום. הם ממש אומרים את זה, טען. 'השינוי הגדול שעבר חמאס זה שינוי של הריבונות. אתה מרגיש את זה על סינוואר, זה לא אותו אדם שיצא מהכלא והלך לנאום באצטדיון. הוא לא יכול להכניס את הציבור שלו כל שנה למלחמה, במיוחד אם הוא רוצה להיות מנהיג חמאס. שיקום הרצועה יימשך שנים ואנשים זה אנשים. כולם רוצים רווחה כלכלית, ועל כן יש חשיבות רבה להכנסת פועלים מעזה לישראל וקידום השיקום הכ-לכלי שם'. המציאות הוכיחה שזאת היתה טעות.

"המודיעין", גרוזברד נחרץ, "תמך לאורך השנים בהכנת סת כסף קטארי לרצועה - כסף ששימש להתעצמות חמאס. סער כנראה שכח שלא כל התרבויות מקדשות את המימוש העצמי של הפרט, ולעתים אידיאולוגיות סוחפות חזקות מכל שיקול אישי.

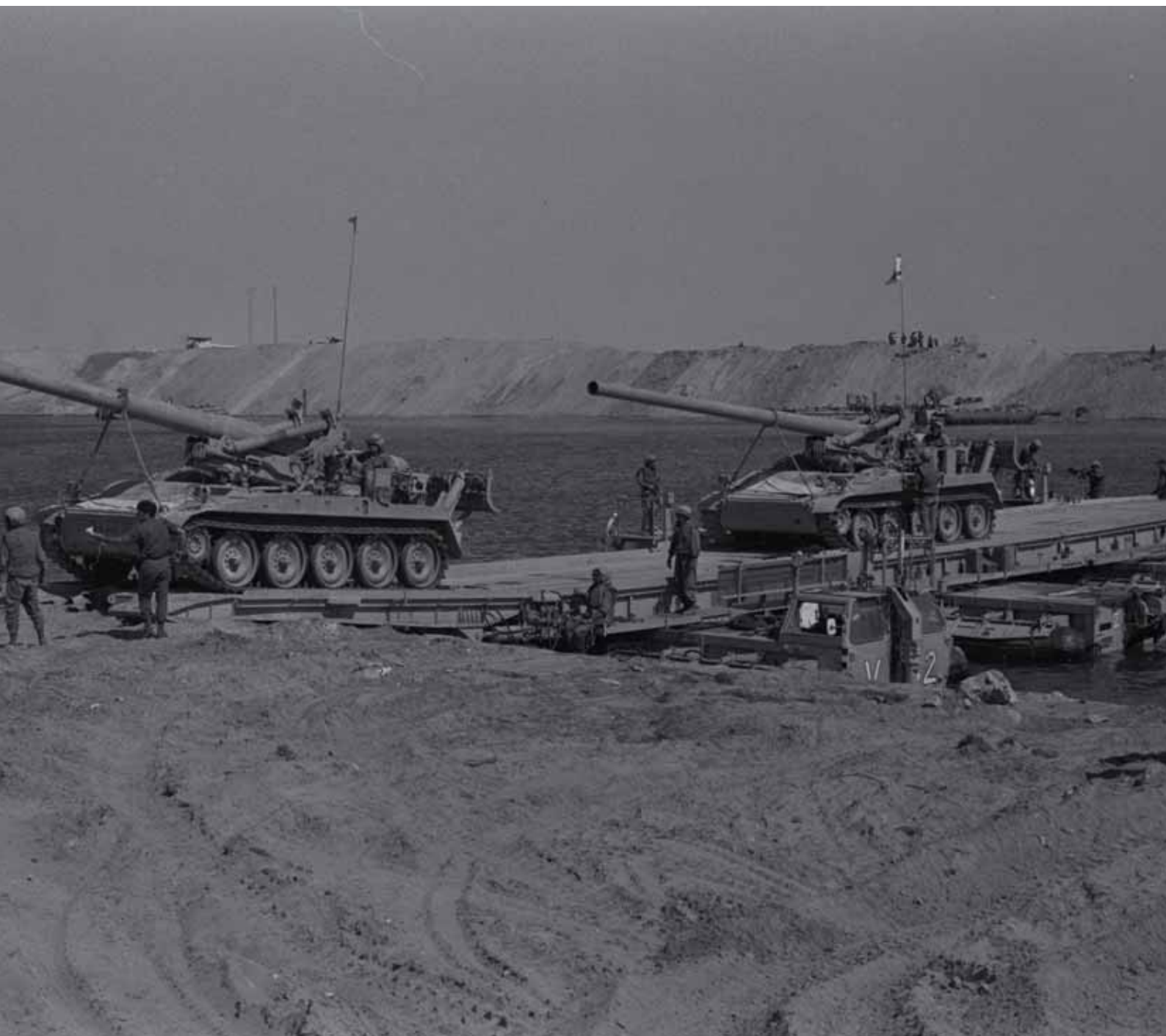
"סער אמר: 'חמאס איבד את בטחונו בשימוש במנהרות וירעדו לו הרגליים כשיירד לשם'. הפכנו את החסרון הכי גדול שלנו ליתרון הכי גדול. המנהרות הפכו מהדבר שלא ידענו לאתר ליתרון אסטרטגי חשוב משום ששם היה לנו נוח לפגוע בהם. לדאבוננו, מזכיר גרוזברד, "בכניסה לעזה גילינו שמספר המנהרות ואיכותן גבוהים הרבה מן המשוער ולא היינו מוכנים להתמודדות הזאת".

סער גם טען לפני מלחמת חרבות ברזל שיש "התקדמות גדולה" ביכולתנו לשבש את רדי הרקטות לתוך ישראל. הוא לא התלהב מההצעה לחסל את סינוואר, משום שכפי שקרה בעבר כשחיסלנו את עבאס מוסאווי הגיע נטרללה - לכל אחד יש מחליף. "הוא רק שכח", מגביה גרוזברד את קולו, "שאפשר לחסל גם את המחליף, וההשפעה המורלית של עריפת ראש המנהיג בחברות אלה היא ניכרת".

ביקורת מציאות נמוכה

די להתבונן בהיסטוריה כדי להתרשם שחיסול המנהיג מכריע את המלחמה, ולהיזכר במשחק השחמט שמוצאו באיראן ועל-פי חוקיו כשהשח (המלך) מת מסתיים המשחק. דומה שרבים מבני החברה המערבית המודרנית יריתעו מחיסול מנהיגים משום השלכת המבנה הדמוקרטי שקיים

"ללא בירור רגשי", הוא סבור, "אנו בדרך לאבדון. גם ההומוגניות בחטיבת המחקר באמ"ן, הוא סבור, היא שערורייתית. מפאת גילם הצעיר של חוקרים אלה יש להם נטיה לראות את העולם בשחור-לבן. מיעוט הנציגים של תרבויות שאינן מערביות, דוגמת בני עדות המזרח מהפריפריה או דרוזים ואתיופים, אף הוא בולט

"אילו בדק בר את עצמו והקשיב לעצמו", הוא מסכם בתוכחה גלויה, "אולי היה מגלה שם ספקות באשר למסקנותיו. אבל לשם כך צריך מודעות עצמית ואולי גם עזרה פסיכולוגית. אנשי שב"כ גם יכולים להתייעץ עם בני המגזר הבדואי או הדרוזי, המבינים את אופנות החשיבה של אויבינו טוב מרובנו"

לא הצליח לחזות משהו; לא את מלחמת יום כיפור, לא את האינתיפאדה ולא שום מהלך משמעותי. מלחמת יום הכיפורים

מזה של המעריך הלאומי, מציין גרוזברד בתסכול. "אכן, אחד ההבדלים הבולטים בין חברות מודרניות למסורתיות הוא הנטיה לחשיבה אופטימית של בן החברה המודרנית לעומת החשיבה הפסימית של בן החברה המסורתית. הדבר נובע מכך שכאינדיבידואל אתה תלוי רק בעצמך בעוד שבני חברות מסורתיות-קולקטיביות חשים עצמם חלק מקבוצה ותלויים בה. על כן, במערב 'השמים הם הגבול' וקשה מאוד לבן המערב להיגמל מנטייה זו שעלולה לסכן אותו מאוד."

העיוורון של רונן בר

גם מראש השב"כ רונן בר לא חוסך ד"ר גרוזברד את ביקורת שבטו: "בר הוא מקרה בוחן מעניין. הוא היה קצין בסיירת מטכ"ל, ואף ילדיו הם בעלי תפקידים משמעותיים בכוחות הבטחון. הוא ידוע כלוחם עז נפש הדבק במטרה. הוא אף דובר ערבית משובחת. אפשר היה לשער שבר מבין את החשיבה הערבית ובמיוחד את זו של חמאס. הרי זהו עיקר מקצועו, הוא מכיר את השפה והתרבות, באמתחתו כמפקד שטח ודאי שעות רבות של מגע עם האוכלוסיה הערבית וחקירות מתבלים. "כראש שירות הבטחון הכללי היה מצופה ממנו לחיות את עולם הטרור של חמאס, הוא וכל אנשיו. מעבר לכך, דומה שרונן בר הוא אדם פתוח, מקשיב, ואינו מטיל את מרותו על פקודיו בשב"כ. כך שאצלו אין לייחס את הקונספציה השגויה להיראות.

"בספטמבר 2022 נשא בר נאום באוניברסיטת רייכמן ובו דיבר על הצורך של סינוואר לבחור 'בין דרך השיקום והפיתוח לדרך ההתנגדות. לאורך זמן, סיכם בה' לא ניתן יהיה למשול ביד אחת באוכלוסיה ולרצות להיטיב עמה וביד השנייה להורות על פיגועים ולהסית'.

"ניכר שלבר עדיין לא היה ברור באותם ימים באיזו דרך בחר סינוואר. בניגוד לעמדה המסורתית של שב"כ,

במודינותיהם על חברות טוטליטריות. ניכר, הוא מסכם, "שאגף המודיעין משליך תדיר את חשיבתו המודרנית על האויב ואין לו יכולת וכלים להבין את אופנות החשיבה השונה שלו. הסיכולים הממוקדים בתקופתו של שרון עבדו עד-כדי-כך שהדבר הראשון שביקשו הפל-סטינים בכל משא ומתן היה להפסיק אותם."

בצקלוננו של גרוזברד עוד מגוון רחב של ציטוטים מדהימים מהערכותיו (השגויות) של עמית סער: "כיבוש עזה איננו הגיוני לדעתו משום שאיש אינו יודע מה לעשות בעזה ואינו רוצה להישאר בה. הוא משווה אותה למחלה כרונית שמטופלת בתרופות בין התפרצות לה-תפרצות. אכן, זה היה הלך הרוח לפני ה-7 באוקטובר - שאפשר לספוג ירי טילים על יישובים ישראלים יחידים בדרום ולהקריב אותם לטובת שקט לכלל."

"היום ברור לנו שהקלנו ראש ונתנו למפלצת להתעצם. היה צורך להשתלט עליה מוקדם יותר. סער גם היה משוכנע שמצרים אינה מאפשרת הכנסת אמצעי לחימה לעזה דרך ציר פילדלפי, מה שהתברר לאחר שבת שמי-חת תורה תשפ"ד כשגיאיה גסה.

"נסרללה רוצה שקט בגזרה הצפונית, גרס סער. 'חיובללה היום הוא ארגון מאוד מרוסן ואחראי בהפעלת הכוח שלו'. היום, כשלציבור הלבנוני אין מה לאכול, הוא תולה על הגשר גם תמונה של נסרללה."

"ובנוגע לבעיה הקשה ביותר - התעצמות חיובללה בטיילים מדויקים, גם כאן הוא זרה אופטימיות: 'המחש' בה שאפשר למנוע מחיובללה להתעצם היא לא הגיונית. אנחנו צריכים לסמן איפה אנחנו לא רוצים שהם יתעצמו, ושם למקד את המאמץ, למצוא נקודות תורפה ולעבוד מולן. אני חושב שאנחנו יודעים לעשות זאת היטב - להסתכל על המערכת כולה, מתעשיות האמל"ח באיראן ועד למי שמקבל אותו בחיובללה'. לעניות דעתו של סער, גם איראן מורתעת מ ישראל.

"קשה לחשוב על מניפסט אופורי ולא מציאותי יותר

שהתנגד לכניסת פועלים עזתים לישראל, בר תמך בכ- ניסתם: 'הציבור העזתי קיבל טעימה של דוקיזם דרך היתרי העבודה שהכניסו פועלים עזתים לישראל מדי יום, והצליח להכיר את הישראלי לראשונה מאז 2001 שלא דרך 'אל-ג'זירה' או הכוונת. זה הציבור שיצטרך ללחוץ על סינוואר לבחור בדרך הנכונה, אמה.

"אכן, בר האמין שלציבור בעזה יש השפעה על הנהגתו. ההנחה שלו שחמאס מורתע ושואף להטבות כלכליות באה לביטוי בקיץ 2023 במהלך מבצע 'מגן וחיץ' שנערך בעזה מול הג'האד האסלאמי. חמאס לא היה נוכח פעיל באותה מערכה. בר תמך בסיום מהיר של המבצע והמליץ להימנע מלתקוף בעזה (פרט לסיכול ירי רקטות) משום שחמאס דוחק בג'האד להפסיק את הירי ואיננו רוצה להיכנס למערכה.

והנה עוד מגוון ציטוטים: "בספטמבר באותה שנה, זמן קצר לפני טבח ה-7 באוקטובר", מצטט גרוזברד, "אמר נציג השב"כ בדיוני הקבינט: 'סינוואר רוצה להר-גיע את השטח. הוא רוצה לאכוף את ההפגנות על הגדר אך ללא הצלחה'. כנראה לא היתה זאת ההרתעה, אלא השקט שלפני הסערה. מהיכן נובע הכשל הזה המנוגד לכל היגיון?", הוא תוהה. "אנשי שב"כ ידועים ביכולות הסיכול הממוקדות שלהם ומונעים פיגועי טרור רבים. הם עושים זאת בין היתר בזכות עבודת סייבר איכותית. "אבל כאן מדובר בדבר שונה, בהבנת כוונותיה של קבוצת טרור ולא במעקב סמוי אחר אדם יחיד. שב"כ בראשות רונן בר הניח שחמאס רוצה כניסת פועלים והטבות כלכליות, שהוא רוצה לדאוג לבני עמו. עד-כדי-כך הרדים את עצמו בשנים האחרונות שלא דאג ליצור תשתית של משתפי פעולה בעזה שיכול להתריע על הטי-בח - חלק מתפקידו המסורתי. שב"כ לא הביא מידע על ההתחמשות האדירה ולא על חפירת המנהרות שכמותן ואיכותן הפתיעו אותו, ואף לא השתמש בפועלים הרבים שנכנסים לישראל כדי להבין את העתיד להתרחש.